

Sygnatura akt VIII Ga 361/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski (spr.)

Sędziowie: SO Patrycja Baranowska

SR del. Aleksandra Wójcik-Wojnowska

Protokolant: stażysta Paulina Rynkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2017 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R.

przeciwko M. B.

o zapłatę

i z powództwa wzajemnego

o zapłatę

na skutek apelacji powódki – pozwanej wzajemnej od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 18 kwietnia 2017 roku, sygnatura akt X GC 222/15

I. oddała apelację;

II. zasądza od powódki – pozwanej wzajemnej na rzecz pozwanego – powoda wzajemnego kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)L. P. B.

Sygnatura akt: VIII Ga 361/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w sprawie z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. przeciwko pozwanemu M. B. o zapłatę kwoty 5.142,08 euro z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2014 roku i z kosztami postępowania, oraz z powództwa wzajemnego o zapłatę kwoty 56.284,26 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia: dla faktury VAT nr (...) od dnia 30 października 2013 roku; nr (...) od dnia 4 lutego 2014 roku, nr (...) od dnia 4 lutego 2014 roku oraz kosztami postępowania, oddalił powództwo, zasądając od powoda na rzecz pozwanego M. B. kwotę 2.417 złotych tytułem kosztów procesu, a w zakresie powództwa wzajemnego zasądził od pozwanej wzajemnej na rzecz powoda wzajemnego odsetki ustawowe liczone od kwot: - 13810,50 zł od dnia 30 października 2013 r. do dnia 8 listopada 2013 roku, -

3073,46 zł od dnia 30 października 2013 r. do dnia 19 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo wzajemne w pozostałej części, zasądził od powoda wzajemnego na rzecz pozwanej wzajemnej kwotę 3.617 złotych tytułem kosztów procesu.

Sąd ten ustalił, że w dniu 1 września 2013 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. oraz M. B., jako wykonawca, zawarli umowę ramową o współpracy, na mocy której wykonawca zobowiązał się do pozyskiwania na rzecz zamawiającego zleceń, negocjowania warunków ich realizacji oraz przygotowywania lub opiniowania umów dotyczących kontraktów na roboty budowlane, roboty specjalistyczne oraz roboty związane z montażem oraz demontażem rusztowań, a nadto udzielania zamawiającemu pomocy w realizacji wskazanych robót. Zgodnie z § 3 ust. 1 wynagrodzenie dla wykonawcy (prowizja) za usługi świadczone przez wykonawcę na rzecz zamawiającego mogło być ustalone kwotowo (ryczałt) lub wskaźnikiem procentowym od dochodu, obrotu lub stawką jednostkową od przepracowanych godzin roboczych oddelegowanych pracowników zamawiającego. albo metodą mieszaną na przykład ryczałtowa kwota za uruchomienie kontraktu + stawka jednostkowa przemnożona przez przepracowane godziny robocze pracowników zamawiającego. Zgodnie z ust. 2 sposób obliczania wynagrodzenia dla wykonawcy miał być ustalany w formie aneksu do umowy każdorazowo, po pozyskaniu kolejnego kontraktu przez wykonawcę na rzecz zamawiającego. Wysokość wynagrodzenia była kwotą netto i miała być powiększona o należny aktualny podatek VAT (§ 3 ust. 3 umowy). Wynagrodzenie wskazane każdorazowo w aneksie do poszczególnych kontraktów mogło być płatne jednorazowo lub w systemie miesięcznym na rachunek bankowy wskazany przez wykonawcę (§ 3 ust. 4).

W aneksie nr (...) do umowy strony ustaliły, że wynagrodzenie należne wykonawcy wynosi 2, 50 euro od każdej przepracowanej godziny przez pracowników zamawiającego.

M. B. udzielał pomocy w nawiązywaniu kontaktów z kontrahentami na rynku niemieckim, wprowadzał współpracujące z nim spółki na ten rynek. M. B. organizował szkolenia w ramach których spółki mogły uzyskać certyfikat (...).

W związku z niedochowaniem wymogów formalnych pozwalających na wykonywanie prac budowlanych przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. na terenie stoczni w W. i R. (Niemcy) M. B. w ramach współpracy stron umożliwił pracownikom wymienionej spółki wykonywanie tych prac w ramach (...) Firma Budowlana spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T..

W dniu 10 września 2013 roku M. B. (jako wykonawca) zawarł z (...) Firma Budowlana spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. umowę, której przedmiotem było wykonanie montażu rusztowań na terenie stoczni w W. i R. – Niemcy. Należne wynagrodzenie określone zostało na kwotę 40. 900 euro.

W dniu 8 października 2013 roku sporządzony został protokół odbioru robót polegających na montażu rusztowań w stoczni w W. oraz R. gdzie zamawiającym był (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością natomiast wykonawcą M. B.. W protokole wskazano, iż prace były wykonywane od 12 września 2013 roku do dnia 30 września 2013 roku i obejmował roboty montażu

9. 630 m³ rusztowań – w tym 7. 530 m³ rusztowań w W. i o 2.100m³ w R. o łącznej wartości 40. 900 euro.

W dniu 13 września 2013 roku P. H. (1) na zlecenie M. B. przeprowadził szkolenia w których udział brali pracownicy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R..

W dniu 1 listopada 2013 roku wystawione zostały certyfikaty (...) dla (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. oraz jej pracowników biorących udział w szkoleniu.

Rozliczenie finansowe w ramach umowy (...) z dnia 10 września 2013 roku zawartej pomiędzy M. B. a (...) Firmą Budowlaną spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. miało charakter ryczałtowy – przewidywało

określoną kwotę wynagrodzenia – 40 900 euro za zamontowanie określonej ilości rusztowań – 7.530 m³ w stoczni w W. i 2.100 m³ w stoczni w R..

Rozliczenie prac wykonywanych na budowie stoczni odbywało się w ten sposób, iż dokonywane były obliczenia ilości wykonanych metrów kwadratowych rusztowań, następnie na tej podstawie sporządzany był protokół będący podstawą do ustalenia wysokości należności za wykonane prace.

(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wykonywali prace montażu i demontażu rusztowań w W..

W dniu 4 marca 2013 roku M. B. wystawił (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. fakturę VAT nr (...) na kwotę 3.960 euro (15 288, 41 zł) tytułem świadczonych usług – formalności związanych z rozpoczęciem działalności na terenie Niemiec z terminem płatności ustalonym na dzień 11 marca 2013 roku.

W dniu 19 września 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na kwotę 5.562, 06 euro (23 528, 63 zł) tytułem przeprowadzonego szkolenia (...) z terminem płatności ustalonym na dzień 26 września 2013 roku.

W dniu 27 września 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 4.606, 75 euro (19, 469, 05 zł) tytułem wynagrodzenia zgodnie z umową z dnia 14 listopada 2012 roku z terminem płatności ustalonym na dzień 4 października 2013 roku.

W dniu 27 września 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 7.012, 98 euro (29.671, 92 zł) tytułem wynagrodzenia zgodnie z umową z dnia 14 listopada 2012 roku z terminem płatności ustalonym na dzień 7 października 2013 roku.

W dniu 2 października 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 25 224,84 euro (106 524, 50 zł) tytułem prowizji zgodnie z umową z dnia 14 listopada 2012 roku z terminem płatności ustalonym na dzień 5 października 2013 roku.

W dniu 10 października 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 5.522, 06 euro (23 198, 17 zł) tytułem wynagrodzenia zgodnie z umową z dnia 14 listopada 2012 roku z terminem płatności ustalonym na dzień 17 października 2013 roku.

W dniu 11 października 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 32 718 euro (137 147, 31 zł) tytułem wynagrodzenia zgodnie z umową z dnia 9 października 2013 roku – montaż i demontaż rusztowań z terminem płatności ustalonym na dzień 18 października 2013 roku. W dniu 11 października 2013 roku Firma Budowlana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. przelała na rachunek bankowy należący do M. B. kwotę 32 718 euro tytułem płatności za te fakturę.

W dniu 14 października 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 193, 01 euro (807, 96 zł) tytułem wynagrodzenia zgodnie z umową z dnia 14 listopada 2012 roku z terminem płatności ustalonym na dzień 21 października 2013 roku.

W dniu 28 października 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 2 851, 12 euro (11 949, 09 zł) tytułem wynagrodzenia zgodnie z umową z terminem płatności ustalonym na dzień 28 października 2013 roku.

W dniu 28 października 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 17 589 euro (73 715, 50 zł) tytułem rozliczenia umowy z terminem płatności ustalonym na dzień 31 października 2013 roku. W dniu 29 października 2013 roku Firma Budowlana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. przelała na rachunek bankowy należący do M. B. kwotę 17 589 euro tytułem płatności za te fakturę.

W dniu 29 października 2013 roku M. B. wystawił (...) Firma Budowlana spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. fakturę VAT nr (...) na 20 398, 32 euro (85 275, 18 zł) tytułem wynagrodzenia zgodnie z umową z terminem płatności ustalonym na dzień 31 października 2013 roku.

W dniu 22 października 2013 roku M. B. wystawił (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. fakturę VAT nr (...) na kwotę 4.043, 40 euro (16 883, 96 zł) tytułem opłaty za nieterminowe złożenie dokumentów związanych z podpisaniem umowy – zwrot poniesionych kosztów z terminem płatności ustalonym na dzień 29 października 2013 roku.

W dniu 20 stycznia 2014 roku M. B. wystawił (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. fakturę VAT nr (...) na kwotę 3.936 euro (16.374, 15 zł) tytułem świadczonych usług związanych z uzyskaniem certyfikatu (...) terminem płatności ustalonym na dzień 2 lutego 2014 roku.

W dniu 20 stycznia 2014 roku M. B. wystawił (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. fakturę VAT nr (...) na kwotę 5.535 euro (18 720, 45 zł) tytułem świadczonych usług związanych z projektami budowlanymi z terminem płatności ustalonym na dzień 2 lutego 2014 roku.

W dniu 30 września 2013 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wystawiła M. B. fakturę VAT nr (...) na kwotę 24. 600 euro tytułem wykonanych usług montażu i demontażu rusztowań z terminem płatności określonym na dzień 7 października 2013 roku. W dniu 15 października 2013 roku M. B. przelał na rachunek bankowy należący do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. kwotę 24. 600 euro tytułem płatności za te fakturę.

W dniu 31 października 2013 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wystawiła M. B. fakturę VAT nr (...) na kwotę 12.300 euro tytułem wykonanych usług montażu i demontażu rusztowań z terminem płatności określonym na dzień 7 listopada 2013 roku. W dniu 18 listopada 2013 roku M. B. przelał na rachunek bankowy należący do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. kwotę 9.000 euro tytułem płatności za te fakturę.

W dniu 11 grudnia 2013 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wystawiła M. B. fakturę VAT nr (...) na kwotę 16 082, 87 euro tytułem wykonanych usług montażu i demontażu rusztowań z terminem płatności określonym na dzień 18 grudnia 2013 roku.

W wiadomości e-mailowej z dnia 17 września 2013 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. przekazała dane do faktury dotyczącej opłaty za nieterminowe złożenie dokumentów związanych z podpisaniem umowy na kwotę 3.280 euro. W wiadomości e-mailowej z dnia 19 września 2013 roku pracownik (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. zwróciła się do M. B. o wskazanie za ile osób wystawiona faktura dotycząca szkolenia (...). W dniu 1 listopada 2013 roku wystawione zostały certyfikaty (...) dla (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. oraz jej pracowników biorących udział w szkoleniu.

W wiadomościach mailowych z dnia 7 stycznia 2014 roku M. B. oraz spółka (...) informowali o wzajemnych rozliczeniach. W treści wiadomości spółka wskazała, że należna M. B. prowizja wynosi 4.582, 50 euro, która została zaksięgowana częściowo w fakturze nr (...) oraz 3.500 euro związane z certyfikatem (...).

W wiadomości mailowej z dnia 14 stycznia 2014 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. poinformowała M. B., iż przekazała do biura rachunkowego fakturę go obciążającą, jednocześnie wskazując, iż oczekuje na faktury przez niego wystawione.

W wiadomości mailowej z dnia 29 stycznia 2014 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. poinformowała o otrzymaniu certyfikatów (...) i konieczności wystawienia faktury.

W dniu 30 stycznia 2014 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. oraz M. B. rozwiązali umowę ramową o współpracy zawartą w dniu 1 września 2013 roku w trybie natychmiastowym.

W piśmie z dnia 30 stycznia 2014 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wskazała, że dokonuje kompensaty zobowiązań wynikających z faktury nr (...) na kwotę 4.034, 40 euro z należnościami wynikającymi z faktur nr: (...) na kwotę 3.300 euro oraz (...) na kwotę 16.082, 87 zł. Spółka wskazała, że po dokonaniu kompensaty do zapłaty na jej rzecz pozostaje kwota 15.348, 47 euro.

W odpowiedzi, w piśmie z dnia 3 lutego 2014 roku M. B. oświadczył, iż dokonuje potrącenia kwoty 15. 348, 47 euro z kwotą 13. 505 euro mu przysługującą z faktur VAT nr (...) w wysokości 4.034, 40 euro, nr 15/01/14 w wysokości 3.936 euro oraz nr 16/01/2014 w wysokości 5.535 euro.

W piśmie z dnia 4 marca 2014 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wskazała, że dokonuje kompensaty zobowiązań wynikających z faktur nr (...) na kwotę 3.936 euro oraz nr (...) na kwotę 5.535 euro z należnościami wynikającymi z faktury nr (...) na kwotę 16.083, 87 euro. Spółka wskazała, że po dokonaniu kompensaty do zapłaty na jej rzecz pozostaje kwota 5.877, 47 euro.

Pismami z dnia 4 marca 2014 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. wezwała M. B. do zapłaty kwoty 5.877, 77 euro wynikającej z faktury nr (...).

W odpowiedzi M. B. wskazał, iż nie uznaje roszczenia co do zasady ani wysokości, a z ostrożności procesowej celem wykazania kwoty, która miałaby przysługiwać wzywającej do zapłaty spółce wnosi o przedłożenie protokołów odebranych prac.

W dniu 30 stycznia 2014 roku Firma (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. wystawiła M. B. fakturę na kwotę 2.344, 96 zł tytułem obciążenia kosztami przepustek z terminem płatności ustalonym na dzień 14 lutego 2014 roku.

Pismem z dnia 23 czerwca 2014 roku M. B. wezwał (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. do zapłaty kwoty 56. 284, 26 zł tytułem faktur nr (...) obejmujące należności za projekt budowlany w W., wynagrodzenie i zwrot kosztów za uzyskanie certyfikatów (...) oraz odszkodowania za nieterminowe złożenie dokumentów i zwrot kosztów.

Postanowieniem z dnia 19 marca 2015 roku Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim utrzymał w mocy postanowienie Prokuratury Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim z dnia 21 listopada 2014 roku o umorzeniu dochodzenia w sprawie doprowadzenia w dniu 1 października 2013r. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 23 429, 62 zł polegającym na wprowadzeniu w błąd, co do autentyczności certyfikatów odbycia wiążanego z zasadami bezpieczeństwa szkolenia (...) przez pracowników w/w firmy, które to certyfikaty miały potwierdzać uprawnienia wymagane do dalszego działania na rynku budowlanym.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo główne okazało się nieuzasadnione, natomiast powództwo wzajemne okazało się uzasadnione jedynie w niewielkiej części.

Zauważył, że powódka (pозwana wzajemna) domagała się od pozwanego (powoda wzajemnego) kwoty 5.142, 08 euro za wykonane przez pracowników powódki prace budowlane – montaż i demontaż rusztowań na terenie stoczni znajdujących się w Niemczech, podnoszą, że w ramach współpracy stron pozwany umożliwił wykonywanie pracownikom powódki tychże prac pod szyldem innego przedsiębiorstwa, za które to pracę otrzymywał wynagrodzenie z którego następnie miał obowiązek rozliczyć się z powódką. Kwota dochodzona pozwem ustalona została przy uwzględnieniu dokonanych kompensacji kwot przysługujących powódce – 3.330 euro (faktura VAT nr (...)) oraz 16.082, 87 euro (faktura VAT nr (...)) z należnościami przysługującymi pozwanej. Powództwo wzajemne obejmowało natomiast w istocie wynagrodzenie za świadczone usługi w ramach zawartej pomiędzy stronami umowy

współpracy w tym zwrot poniesionych kosztów w związku z nieterminowym złożeniem dokumentów – w kwocie 16.883, 96 zł ((...)), usług związanych ze sporządzeniem projektów budowlanych w kwocie 18 720, 45 zł ((...)) oraz związanych z uzyskaniem certyfikatu (...) na kwotę 16. 374, 15 zł ((...)).

Sąd Rejonowy uznał, że źródłem zarówno powództwa głównego jak powództwa wzajemnego był łączący strony stosunek zobowiązaniowy w postaci umowy o współpracy. Na mocy wskazanej umowy pozwany (powód wzajemny) jako wykonawca zobowiązał się do świadczenia na rzecz powódki (pозwanej wzajemnej) określonych usług polegających na pozyskiwaniu zleceń, negocjowaniu warunków ich realizacji, przygotowywania lub opiniowania kontraktów związanych z robotami budowlanymi i udzielania pomocy w realizacji wskazanych robót, natomiast powódka (pозwana wzajemna) zobowiązała się do zapłaty wynagrodzenia za te usługi. To właśnie w ramach tej współpracy stron pozwany, z uwagi na sytuację polegającą na niespełnieniu wymagań formalnych przez powódkę co uniemożliwiało pracę jej pracowników na terenie Niemiec, zorganizował możliwość ich pracy „pod szyldem” innego przedsiębiorstwa zajmującego się pracami budowlanymi, które to przedsiębiorstwo uiszczać miało na jego rzecz wynagrodzenie za wykonane przez pracowników powódki pracę i z którego to wynagrodzenia miał się następnie z nią rozliczyć.

Wyżej opisany stosunek zobowiązaniowy łączący strony Sąd Rejonowy zakwalifikował jako umowę nienazwaną, najbardziej zbliżoną do umowy o świadczenia usług, o której mowa w art. 750 k.c. W myśl tego przepisu do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Zgodnie z art. 735 § 1 k.c. jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie.

Przechodząc do rozważań merytorycznych Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności oceniał zasadność roszczenia głównego. Wstępnie zazaczył, że dochodzona przez powódkę (pозwaną wzajemną) kwota 5.142, 08 euro – obejmowała należności za świadczone przez jej pracowników usługi montażu i demontażu na terenie stoczni w Niemczech stwierdzone fakturami nr (...), które to należności zostały pomniejszone przez wpłatę pozwanego (9.000 euro) oraz dokonane przed wszczęciem powództwa potrącenia. Stwierdził, że obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), natomiast ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Uznał, że gdy materiał zgromadzony przez strony nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych, sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z nieudowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie twierdzeń. Oznacza to, że jeżeli strona na której spoczywał ciężar dowodu nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń ponosi ona ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia. Podniósł, że nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

Za oczywiste uznał, że to na powódce (pозwanej wzajemnej) spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności przemawiających za istnieniem oraz wysokością zgłoszonych roszczeń, jednak temu obowiązkowi – w ocenie Sądu Rejonowego – powódka nie sprostała. Nie przedstawiła materiału dowodowego pozwalającego na dokonanie ustaleń potwierdzających jej stanowisko – a więc, że przysługują jej należności za wyżej wskazane, wykonane usługi w wysokości wynikającej z wystawionych przez nią faktur – a więc również w części przekraczającej dokonane przez pozwanego wpłaty oraz kwoty, które uległy umorzeniu na skutek potrącenia. Jak przyjął, pracownicy powódki (pозwanej wzajemnej) w ramach współpracy spółki z pozwanym (powodem wzajemnym) M. B. wykonywali pracę na terenie stoczni znajdującej się w W. (Niemcy). Celem zrealizowania takiej możliwości M. B. zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. umowę na wykonanie montażu rusztowań na terenie W. i R., w ramach której to spółki pracownicy powódki (pозwanej wzajemnej) wykonywać mieli pracę budowlaną. Zauważył, że w świetle zeznań świadków oraz pisma spółki (...) wynagrodzenie należne M. B., a w konsekwencji powódce, uzależnione było od ilości wykonanych prac – metrów kwadratowych rusztowań. Rozliczenie pomiędzy stronami następować miało na podstawie protokołów zdawczo–odbiorczych.

Biorąc pod uwagę powyższe za niezajdujące uzasadnienia uznał Sąd Rejonowy twierdzenia powódki (pозwanej wzajemnej), że pozwany (powód wzajemny) zobowiązał się do przekazywania jej wynagrodzenia w zakresie wykonanych przez jej pracowników prac w odniesieniu do liczby przepracowanych przez nich godzin. Podstawą rozliczenia stron – jak stwierdził - nie była stawka godzinowa, a ilość prac wykonanych i odebranych, natomiast powódka (pозwana wzajemna) w żaden sposób nie potwierdziła zakresu wykonanych prac, w szczególności nie wykazała aby jej pracownicy wykonali je w ilości uzasadniającej wystawienie faktur na określoną w nich wysokość. Wobec nieprzedłożenia przez powódkę dokumentów wykazujących ilość wykonanych prac, brak było podstaw do przyjęcia, iż zasadne było żądanie pozwu obejmujące pozostałe po zapłacie pozwanego (powoda wzajemnego) oraz potrąceniach należności.

Odnosząc się do powództwa wzajemnego Sąd Rejonowy wskazał, że powódka (pозwana wzajemna) ustalając kwotę żadaną pozwem uwzględniła dokonane wcześniej potrącenia przysługujących jej wierzytelności z wierzytelnościami z tytułu wynagrodzenia przysługującymi pozwanemu (powodowi wzajemnemu), których następnie dochodził on powództwem wzajemnym. Tym samym należności te przyznała. Także z zeznań świadków oraz przesłuchania strony wynikało, że pozwany (powód wzajemny) wykonywał na rzecz powódki (pозwanej wzajemnej) usługi polegające m.in. na udzielaniu pomocy w nawiązywaniu kontaktów z kontrahentami na rynku niemieckim, wprowadzał spółki z nim współpracujące na rynek niemiecki. M. B. organizował również szkolenia, w tym zlecił przeprowadzenie przez P. H. (2) szkolenia w którym brali udział pracownicy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. i w konsekwencji czego zarówno spółka jak i pracownicy będący udział w szkoleniu otrzymali certyfikaty (...). Wykonanie tychże usług potwierdza również zgromadzona w aktach sprawy korespondencja mailowa, w której spółka (...) przekazała M. B. dane do faktury dotyczącej opłaty za nieterminowe złożenie dokumentów, potwierdziła jego należność z tytułu prowizji oraz usług związanych z uzyskaniem certyfikatu (...) czy też wskazała na konieczność wystawienia faktur za te usługi.

Mając jednak na uwadze, że dochodzone pozwem głównym oraz wzajemnym należności były przedmiotem licznych oświadczeń stron o dokonaniu ich wzajemnego potrącenia, Sąd Rejonowy odnosząc się do tej kwestii zauważył, że pierwsze oświadczenie o potrąceniu złożone zostało przez powódkę (pозwaną wzajemną) w piśmie z dnia 30 stycznia 2014 roku w którym wskazała ona, że dokonuje kompensaty zobowiązań wynikających z faktury nr (...) na kwotę 4.034, 40 euro z należnościami jej przysługującymi z tytułu faktur (...) na kwotę 3.300 euro oraz (...) na kwotę 16.082, 87 euro. W piśmie powódka wskazała, że do zapłaty na jej rzecz pozostaje kwota 15.348, 47 euro. Kolejne oświadczenie o potrąceniu zostało złożone przez pozwanego (powoda wzajemnego) w piśmie z dnia 3 lutego 2014 roku, w którym wskazał on, że dokonuje potrącenia należnej pозwanej kwoty 15.348, 47 euro z przysługującą mu kwotą 13.505 euro wynikającą z faktur nr (...) (4.034, 40 euro), nr 15/01/14 w wysokości 3.936 euro oraz nr 16/01/2014 w wysokości 5.535 euro. W kolejnym piśmie z dnia 4 marca 2014 roku powódka (pозwana wzajemna) oświadczyła, iż dokonuje kompensaty zobowiązań wynikających z faktur (...) na kwotę 3.936 euro oraz nr (...) na kwotę 5.535 euro z należnościami wynikającymi z faktury nr (...) na kwotę 16.083, 87 euro, w konsekwencji do zapłaty na jej rzecz pozostaje kwota 5.877, 77 euro.

W świetle powyższego Sąd Rejonowy podsumował, że zarówno powódka (pозwana wzajemna) jak i pozwany (powód wzajemny) składali oświadczenia o potrąceniu należności im przysługujących wynikających z faktur: względem powódki (pозwanej wzajemnej) (...) oraz (...), natomiast względem pozwanego (powoda wzajemnego) 10/10/2013, 15/01/14 oraz 16/01/2014. Oznacza to, że należność przysługująca pozwanemu (powodowi wzajemnemu) w kwocie 4.023, 40 euro ((...)) potrąciła się z należnością przysługującą powódce (pозwanej wzajemnej) w kwocie 3.300 euro ((...)).

Sąd Rejonowy podkreślił, że oświadczenie o potrąceniu miało moc wsteczną od chwili kiedy stało się możliwe – a więc w świetle art. 498 § 1 k.c. od momentu kiedy obie te wierzytelności stały się wymagalne. Zauważył, że kwota 4.023, 40 euro stała się wymagalna w dniu 30 października 2013 roku, natomiast kwota 3.300 euro w dniu 8 listopada 2013 roku. W konsekwencji w dniu 8 listopada 2013 roku obie te wierzytelności były już wymagalne, a więc potrącenie stało się możliwe i w tym właśnie dniu wystąpił skutek potrącenia w postaci umorzenia się wierzytelności do wysokości

wierzytelności niższej – a więc do kwoty 3.300 euro. Oznacza to, że od dnia wymagalności faktury (30 października 2013 roku) do momentu wystąpienia skutku potrącenia (8 listopada 2013 roku) wierzytelność pozwanego (powoda wzajemnego) istniała, a więc powódka (pозwana wzajemna) była zobowiązana do jej zapłaty.

Za istotny jednak w okolicznościach sprawy Sąd Rejonowy uznał fakt, że wierzytelność przysługująca pozwanemu (powodowi wzajemnemu) umorzyła się wskutek potrącenia jedynie w części - a więc w zakresie kwoty 3.300 euro, co zgodnie z przyjętym w fakturze kursem euro (4, 815) stanowi kwotę 13.810, 50 zł. W pozostałej części – a więc w zakresie kwoty 3.073, 46 zł (734, 40 euro) wierzytelność ta została potrącona z wierzytelnością przysługującą powódce (pозwanej wzajemnej) w kwocie 16.083, 87 euro ((...)). Możliwość potrącenia tychże kwot wystąpiła z chwilą wymagalności faktury nr (...) – a więc w dniu 19 grudnia 2013 roku. Dopiero w wyniku tego potrącenia wygasła pozostała część wierzytelności pozwanego (powoda wzajemnego) wynikająca z faktury (...) w kwocie 3.073, 46 zł (734, 40 euro), co oznacza, że w okresie od dnia 30 października 2013 roku do dnia 19 grudnia 2013 roku (dnia wystąpienia skutku potrącenia w postaci umorzenia wierzytelności w tej kwocie), powódka (pозwana wzajemna) była zobowiązana do jej zapłaty. W dalszej kolejności potrąciły się należności przysługujące pozwanemu (powodowi wzajemnemu) w kwocie 3.936 euro ((...)) z wierzytelnością pозwanej w pozostałej nieumorzonej kwocie 15.349, 47 euro ((...)) ze skutkiem na dzień 3 lutego 2014 roku (wymagalności faktury (...)), w końcu zaś wierzytelność pozwanego (powoda wzajemnego) w kwocie 5.535 euro ((...)) z wierzytelnością powódki (pозwanej wzajemnej) w pozostałej nieumorzonej kwocie 11 413, 47 euro ((...)) ze skutkiem na dzień 3 lutego 2014 roku (wymagalności faktury późniejszej (...)). W świetle powyższego na dzień 3 lutego 2014 roku wszelkie należności pozwanego (powoda wzajemnego) zostały umorzone, a więc nie istniały. Biorąc pod uwagę wysokość należności określonych w wystawionych przez powódkę (pозwaną wzajemną) fakturach po jej stronie pozostawała nieumorzona wierzytelność w kwocie 5.878, 47 euro, w zakresie której 5.142, 08 euro powódka dochodziła pozwem głównym. Jednak jak powtórzył, zasadność tej kwoty nie została wykazana przez powódkę.

Mając na względzie powyższe rozważania za zasadne uznał Sąd Rejonowy zasądzenie jedynie odsetek ustawowych za okres, w którym wierzytelność pozwanego (powoda wzajemnego) istniała, a więc powódka (pозwana wzajemna) była obowiązana do jej zapłaty – a więc od kwoty 13.810, 50 zł od dnia 30 października 2013 roku do dnia 8 listopada 2013 roku oraz od kwoty 3.073, 46 zł od dnia 30 października 2013 roku do dnia 19 grudnia 2013 roku. W pozostałym zaś zakresie powództwo wzajemne należało oddalić, gdyż wierzytelności pozwanego (powoda wzajemnego) wygasły wskutek złożonego przez niego oświadczenia o potrąceniu.

Za nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy uznał Sąd Rejonowy cofnięcie przez pozwanego (powoda wzajemnego) podniesionego w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym zarzutu potrącenia. Jak stwierdził, odróżnić należy zarzut potrącenia, który w istocie stanowi rodzaj czynności procesowej, od oświadczenia o potrąceniu, które jest instytucją prawa materialnego i wywołuje skutki materialnoprawne. Oświadczenie o potrąceniu z uwagi na tego rodzaju charakter prawny nie może być więc przez stronę je składającą „cofnięte” w toku procesu. Ma ono charakter konstytutywny i z chwilą jego dojścia do adresata wywołuje skutek umorzenia wierzytelności ze skutkiem *ex tunc* (art. 498 § 2 k.c.). W wypadku złożenia zatem skutecznego oświadczenia o potrąceniu, skutek prawny następuje z mocy prawa niezależnie od dalszych czynności składającego oświadczenie, a jedynym wyjątkiem jest cofnięcie oświadczenia za zgodą drugiej strony lub powołanie się na wady oświadczenia woli uregulowane w art. 82 – 88 k.c., natomiast pозwany (powód wzajemny) oświadczenie o potrąceniu złożył w piśmie z dnia 3 lutego 2014 roku.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny w oparciu o treści przedłożonych do akt dowodów z dokumentów, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Za wiarygodne Sąd ten uznał zeznania świadków oraz przesłuchanie pозwanego M. B., nie znajdując podstaw by odmówić im wiary. Sąd Rejonowy wziął również pod uwagę zeznania R. H. w zakresie w którym korespondowały one z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

O kosztach procesu w sprawie Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 i 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. W punkcie II sentencji wyroku Sąd Rejonowy orzekł o kosztach postępowania w zakresie powództwa głównego. W związku z oddaleniem powództwa w całości stroną wygrywającą okazał się pозwany, który poniósł koszty w postaci opłaty skarbowej od

pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 2.400 zł (ustalonego na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu). Należało zatem zasądzić od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.417 zł tytułem kosztów procesu.

Rozstrzygając o kosztach w zakresie powództwa wzajemnego Sąd Rejonowy powołał się na art. 100 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczonej części swego żądania. Uznał, że w zakresie powództwa wzajemnego na uwzględnienie zasługiwała jedynie niewielka część żądania odsetkowego, toteż stroną, która uległa co do nieznaczonej części swego żądania, a w konsekwencji na rzecz której koszty postępowania powinny zostać zwrócone, jest pozwana wzajemna. Na poniesione przez nią koszty w łącznej wysokości 3.617 zł złożyła się opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika (ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

Apelację od tego wyroku złożyła powódka (pозwana wzajemna), zaskarżając go w zakresie punktów I, II i III. Wyrokowi temu zarzuciła:

1. uchybienie przepisom postępowania w stopniu mającym istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a więc normie

a) art. 229 k.p.c. poprzez jej niezastosowanie do złożonego w formie pisemnej oświadczenia pozwanego (powoda wzajemnego) z dnia 3 lutego 2014 roku, przywołanego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, i w następstwie tego pominięcie skutków jego złożenia w zakresie, w jakim obejmuje ono przyznanie przez pozwanego faktu przysługiwania powódce (pозwanej wzajemnej) względem pozwanego wierzytelności w kwocie 15.348,47 euro, skoro oświadczeniem tym zmierzał do spowodowania umorzenia tej wierzytelności w drodze potrącenia z nią własnej wierzytelności w kwocie 13.505 euro;

b) art. 233 k.p.c. poprzez jej niewłaściwe zastosowanie znajdujące wyraz w pominięciu znaczenia, jakie dla rozstrzygnięcia musi mieć okoliczność, że pozwany swoim oświadczeniem z dnia 3 lutego 2014 roku de facto uznał wierzytelność przysługującą powódce względem pozwanego w kwocie 15.348,47 euro, a tym samym również w kwocie dochodzonej pozwem, stanowiącej w istocie składnik uznanej w ten sposób wierzytelności;

2. uchybienie przepisom prawa materialnego, to jest normie art. 6 k.c. poprzez jej niewłaściwe zastosowanie znajdujące wyraz w mylnym przyjęciu, że powódka miała obowiązek dowiedzenia tej okoliczności, mimo jej przyznania, a więc niesporności.

Wskazując na powyższe powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W uzasadnieniu rozwinęła argumentację odnoszącą się do przedstawionych zarzutów, a nadto podniosła, że przyjęcie umorzenia wierzytelności dochodzonej przez powódkę na skutek potrącenia pomija doniosłość własnych ustaleń Sądu I instancji, z którym wynika, że dochodzona kwota 5.142 euro jest częścią należnej powódce kwoty 15.349,47 euro, po pomniejszeniu jej o kwotę 4.034,40 euro.

W odpowiedzi na apelację pozwany (powód wzajemny) wniósł o jej oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym. Stwierdził, że nie zgadza się z rozstrzygnięciem w punkcie III zaskarżonego przez powódkę wyroku, jednakże nie złożył apelacji w celu zaoszczędzenia kosztów. Podniósł, że powódka nie udowodniła dochodzonego roszczenia, którego istnienie pozwany konsekwentnie kwestionował, twierdząc też, że powódka otrzymała należne jej wynagrodzenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Powódka (pозwana wzajemna) stwierdziła co prawda w apelacji, że zaskarża wyrok Sądu Rejonowego w zakresie punktów I., II. i III., natomiast nie przedstawiła jakichkolwiek zarzutów co do rozstrzygnięcia w punkcie III., a więc odnoszącego się do powództwa wzajemnego. Wszystkie zarzuty powódki, oraz argumentacja uzasadnienia apelacji, odnosiły się do powództwa głównego.

Tym samym skarżąca nie podważyła w żaden sposób rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie powództwa wzajemnego. Co więcej, w zarzutach odnoszonych do powództwa głównego powoływała się na oświadczenia o potrąceniu przedstawione przez pozwanego, z którymi przecież wiązał on - jako powód wzajemny - powództwo wzajemne.

Należy też zauważyć, że wskazana w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia obejmuje wyłącznie roszczenie z powództwa głównego (notabene wartość ta została podana w kwocie nieco niższej, niż wskazana w pozwie), natomiast nie obejmuje kwoty wynikającej z zasądzenia w punkcie III. zaskarżonego wyroku, a więc odnoszonego do powództwa wzajemnego.

Także wniosek co do postulowanego rozstrzygnięcia wskazuje na żądanie zmiany wyroku jedynie poprzez uwzględnienie powództwa głównego. Powyższe prowadzi do związania sądu odwoławczego w aspekcie przedmiotowym. Związanie takie oznacza niedopuszczalność takiego rozpoznania apelacji, które nie dotyczyłoby niezaskarżonej części orzeczenia. Jeżeli zatem skarżący żąda zmiany jedynie części orzeczenia, to sąd odwoławczy nie może wzruszyć orzeczenia w większym zakresie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2017 roku, I CSK 379/16).

Mając na uwadze powyższe, dalsze rozważania należy poświęcić wyłącznie tej części zaskarżonego wyroku, której dotyczy żądanie jego zmiany, a więc w zakresie powództwa głównego. Kluczowe w apelacji jest twierdzenie skarżącej, że pozwany uznał dochodzone powództwem głównym roszczenie, skoro z niego potrącił własną wierzytelność. Skarżąca odnosiła to twierdzenie do pisma pozwanego z dnia 3 lutego 2014 roku. Tym samym zarzuty skarżącej dotyczą w istocie zastosowania prawa materialnego, a nie przepisów postępowania. Same zresztą zarzuty apelacji wskazują na „pominięcie znaczenia” oświadczenia pozwanego, co przecież wyraźnie wskazuje na ocenę skarżącej co do skutków prawnych w aspekcie prawa materialnego, a nie procesowego.

Na to samo wskazuje przytoczenie pierwszego z zarzutów apelacji, w którym skarżąca zarzuca Sądowi I instancji „pominięcie skutków” złożenia wzmiankowanego oświadczenia, przynajmniej przy tym, że fakt tego oświadczenia został przez ten Sąd ustalony.

Skarżąca tym samym nie zarzuca Sądowi I instancji błędu w ustaleniach dotyczących sposobu rozliczenia prac powódki w zakresie montażu rusztowań w R. i w W., a przecież to właśnie za to świadczenie powódka domagała się w pozwie zapłaty. Tym samym nie można w świetle apelacji powódki podważyć ustalenia Sądu I instancji, że rozliczenie świadczenia powódki uwzględniało powierzchnię (ilość) zamontowanych rusztowań, a nie – jak twierdziła w pozwie powódka – czas pracy pracowników powódki przy tym montażu.

Jest to o tyle istotne, że Sąd Rejonowy właśnie tą okoliczność uznał za decydującą o stwierdzeniu braku wykazania przez powódkę podstawy swojego żądania. Słusznie uznał przy tym, że to powódka jest obciążona ciężarem wykazania roszczenia, zaś wykazanie to musi dotyczyć nie tylko wysokości żądanej kwoty, ale też przyjętych podstaw jej ustalenia i wyliczenia.

Niczego nie zmienia w tym zakresie powołane przez powódkę oświadczenie pozwanego w piśmie z dnia 3 lutego 2014 roku. Wprawdzie faktycznie w tym piśmie pozwany przedstawił oświadczenie o potrąceniu wskazanych w nim kwot (których suma była znacznie wyższa) z wymienioną kwotą, jednakże zostało to poprzedzone innym oświadczeniem - że pozwany nie uznaje żądania z dnia 30 stycznia 2014 roku, wskazującego kwotę 15.348,47 złotych, ani co do zasady, ani co do wysokości.

Powyższe pozwany powtórzył także w sprzeciwie od nakazu zapłaty w niniejszej sprawie, podnosząc zarzut potrącenia jedynie z ostrożności. W sprzeciwie podniósł też, że strony rozliczały się w zakresie montażu rusztowań od ilości

zamontowanych rusztowań, a nie od ilości przepracowanych godzin, co zresztą ustalił następnie w postępowaniu sądowym Sąd I instancji, a czego w apelacji powódka nie zakwestionowała. Również złożenie przez pozwanego powództwa wzajemnego, właśnie w zakresie wierzytelności przedstawionych do potrącenia, wskazuje na to, że nie doszło jego zdaniem do umorzenia wierzytelności wskazanych w jego oświadczeniach o potrąceniu.

Jak widać, w niniejszej sprawie pozwany nie podjął obrony przed dochodzonym roszczeniem poprzez przedstawienie wierzytelności, których dochodził powództwem wzajemnym, do potrącenia. Trzeba dodać, że wniesienie powództwa wzajemnego ma procesowo taki skutek, że rozstrzygnięcia obu spraw (z powództwa głównego i z powództwa wzajemnego) następują odrębnie, choćby kwota dochodzona powództwem wzajemnym nadawała się do potrącenia z kwotą dochodzoną powództwem głównym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11 maja 2017 roku, I ACa 107/17).

Mając na uwadze powyższe, zachowania pozwanego, wyrażonego pismem z dnia 3 lutego 2014 roku, nie można traktować jako uznania roszczenia powódki, ani w kontekście art. 123 § 1 pkt 2 k.c., ani w kontekście art. 213 § 2 k.p.c. Nie można też do oceny prawnej tego oświadczenia stosować, wbrew temu co powódka podniosła w apelacji, przepisu art. 229 k.p.c.

Reasumując, zaskarżony wyrok odpowiada prawu, toteż należało, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalić apelację jako bezzasadną. Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego uwzględnia zasadę wynikającą z art. 98 § 1 k.p.c. Koszty pozwanego ograniczają się do wynagrodzenia radcy prawnego występującego również przed Sądem Rejonowym. Wynagrodzenie to zostało ustalone przy zastosowaniu stawki wynikającej z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, w brzmieniu obowiązującym od dnia 27 października 2016 roku.

(...)L. P. B.